

Tékozló fiúk, lányok!

[1]

Beszélgetés Tóth András Ernő művészeti vezetővel, A tékozló fiú rendezőjével

- Honnan jött az előadás témája?

- 2017-ben a reformáció 500 éves évfordulóját ünnepeltük. Szerettünk volna ennek apropóján egy kicsit eltöprengeni, próbatermi körülmények között körüljárni bibliai történeteket, olyat, amelyben megjelenik a bűn, bűnbánat és a bűnbocsánat kérdése, nyilván azért, mert ezek egyben magának a reformációnak és általában minden vallásosságnak is fontos mozgatórugói. Talán az egyik lehipotetizáltabb jézusi példázat került elő, melynek kapcsán ma is gondolkodhatunk saját hitünkről, hitetlenségünkről, vallásról, vallásosságunkról. Legfőbb célunk az volt, hogy megnézzük, itt és most mi, a társulat tagjai, erről hogyan gondolkodunk, hogyan tudunk beszélni, beszélgetni róla. Ez alkalom ad a nézőnek, hogy maga is továbbgondolja a kérdést, lehetőséget ad a további reflexióra.

- A cím mellett a protestáns iskoladráma műfaji megjelölés szerepel. Egy régi szövegről van tehát szó? Ez ki tudja fejezni egy mai ember, mai fiatal gondolatait?

-A *tékozló fiú* címmel névtelen szerzőtől fennmaradt egy ismertebb, 18. századi iskoladráma. Akkoriban Magyarországon még nem volt hivatásos színjátszás, ezeket a szövegeket leginkább diákok, tanárok írták leginkább „saját használatra” didaktikus céllal. Arra szolgáltak, hogy egy-egy témát minél jobban körüljárjanak. Tulajdonképpen mi is ezt a formát követtük. A próbafolyamat elején körbeültünk és elkezdtünk beszélgetni arról, hogy a példabeszéd kapcsán kinek milyen meglátásai, emlékei, történetei vannak, és ezeket próbáltuk összerakni, színpadra alkalmas szöveggé formálni. Az előadás ezért lett mozaikszerű, melyben elhangzanak részletek a 18. századi drámából és későbbi korok irodalmi szövegeiből is.

- Végül összeállt a kép egységes mozaikká?

- Igen, az előadásnak lett egy nagyon feszes ritmusa. Személyes élményekre alapozva mélyültünk el a témában, s nem csak a szövegek szintjén, de benne van mindegyikünk saját habitusával, szakértelmével, képességeivel. Ezeket csiszoltuk össze. Például vannak a színházban jól használható hangszerek, dob, gitár és vannak jó zenészeink, akik szintén beleteszik a magukét. Nem „aláfestő” zenét használunk, hanem a ritmus, a dallam megadják a tempót és így összefogják a szöveg egészét. Sokfélék vagyunk, mindenkinek megvan a maga sajátos látásmódja. Színészeink között vannak például pszichológia szakos hallgatók, ők megpróbálják a történet lélektanát szakmai szempontból megközelíteni. Van köztünk olyan, aki jártasabb a teológiában, filozófiában, és ezeknek a tudományágaknak tükrében beszél a közismert történetről, képvisel egy nézőpontot. A beszédmódban megjelenik természetesen az is, hogy milyen kép él –élhet általában a fiatalokban hitről, kereszténységről.

- Mondhatjuk, hogy egyfajta vita is kialakul?

- Inkább párbeszéd. S mivel színházról van szó, érzelmek, konfliktusok is megjelennek, és adott esetben a különböző véleményen levő szereplők összetűzése is. Ha elolvassuk a bibliai szövegrészt, lehet egy elképzelésünk arról, hogyan játszódott le a történet. Milyen volt az otthonát elhagyó fiú „léha” élete, milyen volt a hazatérő arckifejezése, a testtartása, milyen volt a testvéréé, az apjáé. S bár arról nem szól a történet, de elképzelhetjük azt is, hogyan viszonyult hozzá az édesanyja, a régi barátai, a bérese, stb. A szikáran elmondott bibliai történet háttérében sok minden körvonalazható. A színpadon megjeleníthetők a feltételezett tépelődések, a felvázolt nézetkülönbségek kihangsúlyozott gondolatok és párbeszédformájában, így a történet még plasztikusabbá válik, még közelebb hozhatjuk.

- Úgy, mintha egy-egy kimerevített részletet megvilágítanánk reflektorral, és megvizsgálnánk, mi is zajlott pontosan, megpróbáljuk rekonstruálni a részleteket?

- Valahogy úgy.

- Nekem ezt a koncepciót tükrözik az előadás vizuális elemei is. A plakáton és a díszletként funkcionáló héttérképeken Rembrandt festménye jelenik meg -a művészettörténet leghíresebb e témában született alkotása-, s a grafikai megoldások szintén a kimerevített pillanat „mozgósítását” eredményezik. Ahogy a sávok a történet egyes szakaszait, a negatív-pozitív játék a nézőpontok ütköztetését -a színét és a fonákját-, a színes körrel való kiemelések pedig a reflektorfénybe került részleteket jelképezhetik.

- A színház összművészeti műfaj. A bibliai történetek kultúránk szerves részeit képezik, s annak lenyomata, ahogy ezeket értelmezték Európában századokon át, tükröződik nem csak irodalmi szövegekben, de képzőművészeti alkotásokban is. Ezt is fontos volt valamilyen formában ide hozni, de ezúttal nem csak maguk a műalkotások jelennek meg, hanem az ezekről való reflexió is. Mivel van körünkben képzőművész, ő is hozzáteszi a maga szakmai szempontjait, egy újabb aspektust beemelve a diskurzusba.

-Izgalmasnak és mozgalmasnak ígérkezik az előadás.

-Mindent megteszünk!

Tékozló fiúk, lányok!

Pécsi Tudományegyetem webhelyen lett közzétéve (<https://jesz.pte.hu>)

Radnai Éva művészeti titkár

2018. március 19.

Forrás webcím: https://jesz.pte.hu/tekozlo_fiuk_lanyok?theme=pte_main_jesz_pte_hu

Hivatkozások

[1] <https://jesz.pte.hu/sites/jesz.pte.hu/files/styles/large/public/pirosbuli.jpg?itok=Y77c wd4K>